

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2019

732/2019

Laki tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tuloverolain (1535/1992) 34 a §:n 4 ja 5 momentti ja 81 §, sellaisina kuin niistä ovat 34 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 1741/2009,

muutetaan 10 §:n 13 kohta, 32 §, 34 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 5 momentti ja 35 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 13 kohta laissa 219/2012, 32 § laissa 716/2004 sekä 34 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 5 momentti laissa 530/2008, ja

lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1549/1995, 1223/2006, 1741/2009, 219/2012 ja 1399/2014, uusi 14 kohta, 33 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 716/2004, 774/2012 ja 1237/2013, uusi 4 momentti, 33 c §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1237/2013 ja 530/2016, uusi 5 momentti, 34 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 530/2008, uusi 6–9 momentti, lakiin uusi 35 a ja 35 b §, 45 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1078/2008, 219/2012 ja 774/2012, uusi 6 ja 7 momentti, 50 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1128/2005, 774/2012 ja 1546/2015, uusi 4 momentti ja lakiin uusi 53 b § seuraavasti:

10 §

Suomesta saatu tulo

Suomesta saatua tuloa on muun ohessa:

13) osakevaihdossa syntynyt luovutusvoitto, joka olisi ollut veronalaista tuloa, jos siihen ei olisi sovellettu elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 52 f §:n 2 momenttia, mainitun pykälän 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa;

14) osakesäästötilistä annetussa laissa (680/2019) tarkoitettulta osakesäästötililtä nostettu tuotto.

III OSA

TULON VERONALAISUUS JA TULOSTA TEHTÄVÄT VÄHENNYKSET

2 luku

Pääomatulon veronalaisuus

32 §

Pääomatulo

Veronalaista pääomatuloa on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varalli-

suuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, osinkotulo siten kuin 33 a–33 d §:ssä säädetään, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, kapitalisaatiosopimuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot, luovutusvoitto ja osakesäästötililtä nostettu tuotto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon, yhtymän osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulon pääomatulo-osuus.

33 a §

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saatu osinko on 1 momentista poiketen osakesäästötilin tuottoa, joka luetaan veronalaiseksi pääomatuloksi siten kuin 53 b §:ssä säädetään.

33 c §

Ulkomaiselta yhtiöltä saatu osinko

Osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saatu osinko on 1–3 momentista poiketen osakesäästötilin tuottoa, joka luetaan veronalaiseksi pääomatuloksi siten kuin 53 b §:ssä säädetään.

34 §

Henkilövakuutukseen perustuvien vakuutusasuoritusten veronalaisuus

Henkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja 34 a §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen nojalla saatu vakuutusasuoritus on veronalaista pääomatuloa, vakuutetun ottaman muun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen perusteella saatu vakuutusasuoritus pääoma- tai ansiotuloa ja muun henkilövakuutuksen nojalla saatu vakuutusasuoritus veronalaista ansiotuloa siten kuin jäljempänä säädetään.

Henkivakuutukseen perustuvasta vakuutusasuorituksesta on veronalaista vain vakuutuksen tuotto, jos:

- 1) vakuutusasuoritus vakuutusopimuksen mukaan maksetaan säästösummana eli kertasuorituksena tai useampana eränä lyhyempänä kuin kahden vuoden aikana vakuutetun saavutettua määrää;
- 2) vakuutusasuoritus tulee vakuutusopimuksen mukaan vakuutuksenottajalle itselleen tämän ollessa vakuutettuna tai vakuutuksenottajan puolisolle, vakuutuksenottajan suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa olevalle perilliselle, ottolapselle tai tämän rintaperilliselle, kasvattilapselle taikka puolison lapselle;
- 3) vakuutuksen maksuja ei ole vähennetty verotuksessa.

Kapitalisaatiosopimuksen ja vakuutetun ottaman muun eläkevakuutuksen kuin 34 a §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen perusteella maksetuista suorituksista on veronalaista pääomatuloa vain tuotto, jos kapitalisaatiosopimuksen tai vakuutuksen maksuja ei ole vähennetty verotuksessa.

Jos 5 momentissa tarkoitetun eläkevakuutuksen maksuja on vähennetty verotuksessa, sen perusteella maksetut suoritukset ovat koko määrältään veronalaista ansiotuloa.

Maksujen vähentämiseen rinnastetaan se, että veronalainen tulo on voitu siirtää vakuutukseen bruttomääräisenä.

Jos vakuutusopimus sisältää useita vakuutuksia, verotuksessa vakuutusmaksu jaetaan eri vakuutuksille vakuutusmatemaattisin perustein.

Vapaaehtoisena eläkevakuutuksena pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta ja perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen vakuutukseen liittyvää työkyvyttömyyseläkevakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, johon perustuva eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä vuosittain tai lyhyemmin väliajoin vakuutetun tai edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan.

35 §

Säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja määräaikaisen eläkevakuutuksen tuotto ja tappio

Edellä 34 §:n 3 ja 5 momentissa tarkoitetun sopimuksen tuotoksi katsotaan se osa vakuutuksen tai kapitalisaatiosopimuksen säästöstä, joka ylittää vakuutusmaksujen tai kapitalisaatiosopimuksen maksujen määrän. Sopimuksen perusteella vakuutussuorituksena, takaisinostoarvona tai muulla nimellä maksetuista suorituksista luetaan maksuvuoden veronalaiseksi tuloksi se suhteellinen osuus, joka maksuhetkellä vastaa jäljellä olevan tuoton osuutta jäljellä olevasta säästö määrästä.

Säästöhenkivakuutuksen ja eläkevakuutuksen maksuihin luetaan myös samaan vakuutussopimukseen sisältyvästä kuolemanvaravakuutuksesta maksetut maksut. Jos säästöhenkivakuutuksen on ottanut vakuutetun työnantaja, vakuutusmaksuina vähennetään vakuutetun palkaksi katsottu määrä.

Jos sopimuksen perusteella sopimusaikana maksettujen suoritusmäärien määrä vähennettynä niistä tuloksi luetulla määrällä alittaa maksujen määrän, näin muodostunut tappio on sopimuksen päättymisvuonna luonnollisella henkilöllä ja kuolinpesällä vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista ja verovelvollisena olevalla yhteisöllä säästöhenkivakuutuksen ja kapitalisaatiosopimuksen tappio sen tulolähteen tulosta, jonka varoihin sopimus kuuluu. Siltä osin kuin tappiota ei verovuonna ole vähennetty luonnollisen henkilön tai kuolinpesän veronalaisista pääomatuloista, se otetaan huomioon vahvistettaessa 60 §:ssä tarkoitettua pääomatulolajin tappiota. Tappio vähennetään puhtaasta pääomatulosta luovutustappioiden jälkeen ennen muita pääomatuloista tehtäviä vähennyksiä. Tappiota ei oteta huomioon pääomatulolajin alijäämää vahvistettaessa.

Kapitalisaatiosopimuksen maksuihin rinnastetaan verovelvollisen kapitalisaatiosopimuksesta maksama vastike ja vastikkeetta saadun kapitalisaatiosopimuksen 46 ja 47 §:n mukainen hankintameno.

Kapitalisaatiosopimuksen perusteella perintökaaren (40/1965) 12 luvun mukaisen käyttöoikeuden nojalla maksetut suoritukset katsotaan 1 momentista poiketen kokonaisuudessaan tuotoksi.

35 a §

Elinikäinen eläkevakuutus

Verovelvollisen ottaman elinikäisen eläkevakuutuksen perusteella verovuonna maksettavasta eläkkeestä katsotaan veronalaiseksi pääomatuloksi se osa, joka ylittää maksettujen vakuutusmaksujen määrän jaettuna Tilastokeskuksen kuolevuustilaston perusteella laskeamalla vakuutetun ikäisen henkilön elinajanodotteella sen verovuoden alkaessa, jona eläkkeen maksaminen alkaa. Elinajanodote pyöristetään lähimpään täyteen ikävuoteen.

Jos 1 momentin mukainen osa vakuutusmaksuista ylittää verovuonna maksetun eläkkeen, yli menevä osa otetaan huomioon myöhemmin vuosina. Vakuutusmaksuina otetaan koko sopimusaikana huomioon vakuutusmaksujen määrä. Vakuutusmaksuista vähennetään mahdollinen osittaisen takaisinoston johdosta vakuutetulle maksettu määrä vähennettynä siitä tuloksi luetulla määrällä.

Verovelvollisen ottaman elinikäisen eläkevakuutuksen takaisinostoarvosta tai muutosarvosta on veronalaista tuloa vakuutuksen 35 §:n 1 momentin mukaisesti määräytyvä tuotto.

35 b §

Eräiden vakuutusten erityinen verotusmenettely

Kaikki kapitalisaatiosopimusta, säästöhenkivakuutusta tai eläkevakuutusta koskevan sopimuksen kohde-etuutena oleville sijoituskohteille kertyneet tuotot verotetaan verovelvollisen sen verovuoden tulona, jona tuotot ovat kertyneet vakuutusyhtiölle ja jona ne ovat olleet tämän verovelvollisen nostettavissa, jos vakuutuksenottajalla tai tämän määräämällä henkilöllä on oikeus käyttää yhtä tai useampaa seuraavista sopimuksen kohde-etuutta koskevista oikeuksista:

- 1) oikeus päättää kohde-etuuteen liittyvän määräys- tai äänivallan käyttämisestä;
- 2) oikeus päättää siitä, kenelle tai millä ehdoilla kohde-etuutena oleva varallisuus luovutetaan;
- 3) oikeus päättää kohde-etuutta koskevasta käyttö- tai hallintaoikeudesta;
- 4) oikeus tehdä kohde-etuutena olevaan varallisuuteen liittyviä toimeksiantoja tai muita kohde-etuuteen liittyviä sopimuksia vakuutusyhtiön puolesta kolmannen osapuolen kanssa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun oikeuden käyttämistä koskevan edellytyksen katsotaan täyttyvän, jos vakuutuksenottaja tai tämän määräämä henkilö on käyttänyt oikeutta verovuonna tai jos 1 momentin mukaisessa sopimuksessa on tällaisen oikeuden käyttämisestä sovittu tai tosiasiallinen mahdollisuus tällaisen oikeuden käyttämiseen on muutoin olemassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut verovuonna sijoituskohteille kertyneet tuotot verotetaan verovelvollisen tulona siten, että sijoituskohteille verovuoden aikana kertyneistä nettotuotoista vähennetään verovelvollisen tästä vakuutuksesta tai sopimuksesta vakuutusyhtiölle saman verovuoden aikana maksamat palkkiot, jotka on vähennetty sopimuksen säästöstä. Nettotuotto lasketaan siten, että vakuutusyhtiön sijoituskohteista saamista bruttosuorituksista vähennetään vakuutusyhtiölle aiheutuneet todelliset hankintamenot ja muut suorituksiin välittömästi liittyvät realisoituneet tämän tulon hankkimisesta aiheutuneet menot mukaan lukien vakuutusyhtiön maksamat lähdeverot. Jos verovelvollinen ei voi selvittää todellista hankintamenoa, nettotuoton laskennassa omaisuuden luovutushinnasta voidaan vähentää 46 §:n 1 momentissa tarkoitettu määrä. Bruttosuorituksiin luetaan vakuutusyhtiölle maksettujen ja hyvitettyjen tuottojen ja voitto-osuuksien lisäksi nostettavissa olevat tuotot ja voitto-osuudet sekä muut tuotonluonteiset erät. Vakuutus sopimuksen sijoituskohteiden realisoitumattomia, laskennallisia arvonmuutoksia ei huomioida nettotuottoa laskettaessa. Mikäli verovuoden nettotuotto on negatiivinen, nettotappio ei ole vähennyskelpoinen.

Vakuutusyhtiön verovelvolliselle 1 momentissa tarkoitettusta sopimuksesta vakuutus suorituksena, takaisinostoarvona tai muulla nimellä maksamista suorituksista on veronalaista tuloa 35 tai 35 a §:n mukaan määräytyvä osuus vähennettynä saman verovelvollisen tuloksi tämän pykälän nojalla verovuonna tai aikaisemmin luetulla määrällä.

Mitä 35 §:n 3 momentissa säädetään pykälässä tarkoitettun sopimuksen tappiosta, sovelletaan vastaavasti tässä pykälässä tarkoitettun sopimuksen tappioon.

45 §

Luovutusvoiton veronalaisuus

Osakesäästötilillä olevien varojen luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa. Osakesäästötilillä olevien varojen tuoton verotukseen sovelletaan, mitä 53 b §:ssä säädetään.

Omaisuuuden luovutuksesta saatuna voittona pidetään myös kapitalisaatiosopimuksen luovutuksesta saatua voittoa. Luovutusvoiton määrää laskettaessa ei kuitenkaan vähennetä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettua luovutushinnasta vähennettävää vähimmäismäärää.

50 §

Luovutustappio

Osakesäästötilillä olevien varojen luovutuksesta syntynyt tappio ei ole vähennyskelpoinen. Osakesäästötilin lopettamisesta syntyvien tappioiden verotukseen sovelletaan, mitä 53 b §:ssä säädetään.

53 b §

Osakesäästötili

Osakesäästötilin tuotoksi katsotaan se osa säästövarojen käyvästä arvosta, joka ylittää osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten määrän. Osakesäästötilin tuotto luetaan veronlaiseksi pääomatuloksi silloin, kun tuotto nostetaan osakesäästötililtä. Säästövarojen nostosta tuotoksi katsotaan se suhteellinen osuus, joka nostohetkellä vastaa osakesäästötilillä jäljellä olevan tuoton osuutta jäljellä olevasta säästövarojen määrästä. Muu kuin tuotoksi katsottava osuus varojen nostosta pienentää sitä tilille tehtyjen rahasuoritusten määrää, joka jatkossa otetaan huomioon jaettaessa tililtä tapahtuvia nostoja tuotoksi ja pääoman palautukseksi. Tililtä nostettava muu kuin tuotoksi katsottava osuus vähentää myös osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten kokonaismäärää osakesäästötilistä annetun lain mukaista tilille sijoitettavaa enimmäismäärää laskettaessa.

Osakesäästötilin tuottoon luetaan tilillä olevien osakkeiden perusteella saadut osingot. Tuottoon ei kuitenkaan lueta lähdevaltion ulkomailta saadusta osingosta pidättämää lähdeveron määrää. Jos osingon lähdevaltio on myöhemmin palauttanut verovelvolliselle osingosta perittyä lähdeveroa, on verovelvollisen ilmoitettava muutoksesta palveluntarjoajalle ja Verohallinnolle. Lähdevaltion palauttama osingon lähdeveron määrä katsotaan osakesäästötililtä nostetuksi tuotoksi sinä verovuonna, jona palautus on maksettu.

Jos osakesäästötilin säästövarojen käypä arvo on osakesäästötili lopetettaessa alempi kuin osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten nettomäärä, muodostuu osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten nettomäärän ja säästövarojen käyvän arvon erotuksesta osakesäästötilin tappio. Osakesäästötilin tappio on vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista sinä vuonna, jona osakesäästötili lopetetaan. Siltä osin kuin tappiota ei verovuonna ole vähennetty veronalaisista pääomatuloista, se otetaan huomioon vahvistettaessa 60 §:ssä tarkoitettua pääomatulolajin tappiota. Osakesäästötilin tappio vähennetään puhtaasta pääomatulosta luovutustappioiden jälkeen ennen muita pääomatulosta tehtäviä vähennyksiä. Osakesäästötilin tappiota ei oteta huomioon pääomatulolajin alijäämää vahvistettaessa.

Säästövaroja ei katsota nostetuksi tai osakesäästötiliä lopetetuksi, jos verovelvollinen irtisanoo sopimuksen ja tekee uuden osakesäästötiliä koskevan sopimuksen toisen palveluntarjoajan kanssa, jos tilillä olevat varat siirretään suoraan uuden sopimuksen osapuoleksi olevalle palveluntarjoajalle osakesäästötilistä annetun lain 13 §:ssä säädetyllä tavalla.

Osakesäästötisopimuksen lakkaamisesta verovelvollisen kuoleman johdosta ei synny tuloverotuksessa veronalaista tuloa eikä vähennyskelpoista tappiota.

Verovelvollisella saa olla vain yksi osakesäästötili. Jos verovelvollisella on useampi kuin yksi osakesäästötili, määrätään verovelvolliselle osakesäästötilin veronkorotus siten kuin verotusmenettelystä annetun lain 32 c §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Lain 81 § on kuitenkin voimassa 31 päivään joulukuuta 2019.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.

Ennen 1 päivää tammikuuta 2020 tehdyn eläkevakuutusta koskevan sopimuksen perusteella maksettuihin suorituksiin ja 81 §:ssä tarkoitettulla muulla vastikkeellisella saannolla saatuun eläkkeeseen sovelletaan ennen lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Lain 34 §:n 6 ja 7 momenttia sovelletaan kuitenkin myös aiemmin tehdyn sopimuksen perusteella maksettuihin suorituksiin.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Valtiovarainministeri Mika Lintilä